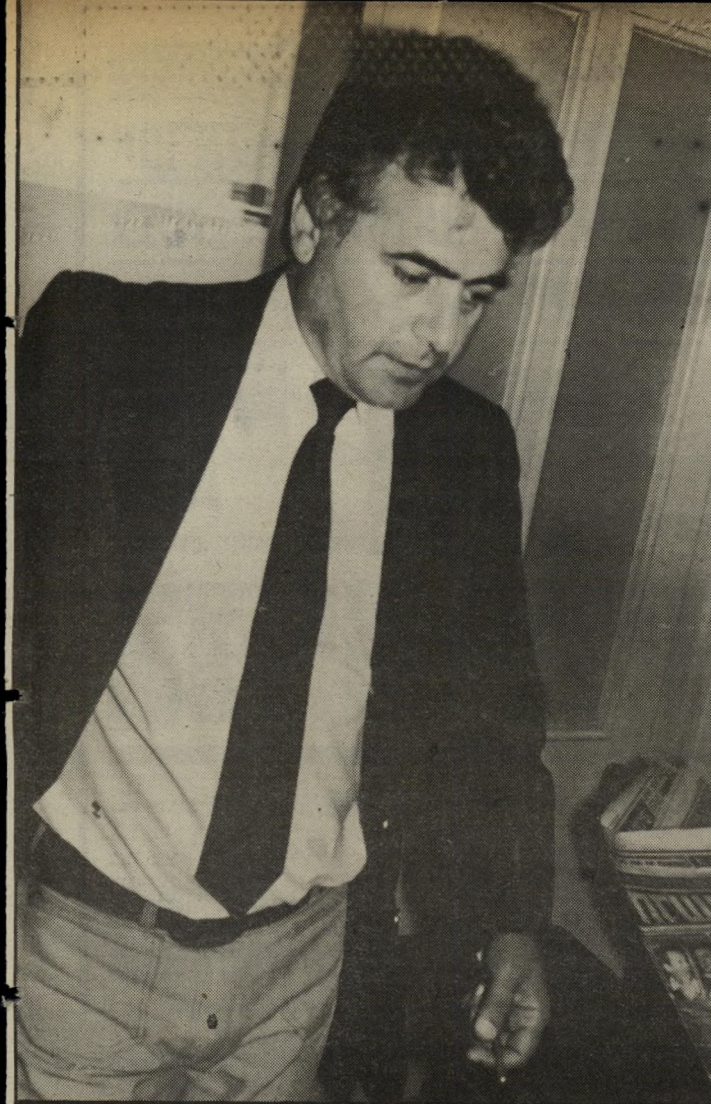

**השופט הדתי יעקב
בזק (מימין) כתב
דעת-יעוט מכחיעה
במישפט המחחרת,
בניגוד לשופט צבי
כהן (משמאל) וחברו.
היתה זאת הפתעה
כפולה, מכיוון שבזק
עצמו כתב לפני
שנתיים דעה שונה
לחלוטין במישפטם
של בני ג'אבר
מועדי. ככל החלטה
של שופט, גם זו
פתחה לביקורת**

דוֹבְטֵי אֵל פּוֹלִיטִי

דבר המזור הוא לקבוע כי מהחלטה של שופט ניתן להסיק מסקנות על נטיותיו הפוליטיות, וזה כמעט בלתי-ניתן להוכחה. מישפטים, בניגוד למתמטיקה, איננו מיקצוע מוחלט. במישפט אפשר לעיתים למי תוח חוקים ולגמש עמדות.

מתחילת מישפט המחחרת היו מישפטים שרמזו ומילמלו כי לשופטים היושבים בדיון יש דעות פוליטיות מוגדרות, שתמצאנה את ביטויין בהחלטותיהם. אנשים אלה ידעו לספר כי השופט יעקב בזק, חובש הכיפה, נוטה בדעותיו לגושי-אמנים. סיפרו כי יש לו בני-מישפחה המתגוררים בשטחים הכבושים. על השופט צבי כהן התלחשו כי הוא נוטה לשלום עכשיו „ואולי אפילו שמאלה מזה“.

לעיתים קרובות נדרשים שופטים לפסוק בעניינים פוליטיים שבהם יש להם דעות, ונהוג לסמוך עליהם כי יידעו להתעלם מרעיונותיהם האישיות ויפסקו על-פי החומר המישפטי והראיות שלפניהם. כך גם ציפו מישפטי מישפט המחחרת.

כאשר בא המועד להחלטה במישפטי-הוואטא, האם לקבל את הדעותיהם של הנאשמים או לדחות אותן, הגיע מביחנם הראשון של השופטים. לכל המעורבים בתיק מסובך וכבר זה היה ברור כי תוצאות המישפט יוכרעו כבר בשלב זה של מישפטי-הוואטא. כמעט כל הנאשמים מסרו הודאות ועשו שיחזור רים, שבהם נתגלו מיעבוריי-נשק אדרי רים. ברגע שבית-הדין קיבל את ההודאותיהם אלה ואת השיחוזורים שעי-שו הנאשמים, כמעט הוכרע הדין. אומנם התביעה מתכוונת להביא עדים נוספים, כדי לתמוך בהודאות, אך מי בחינתה המישפט כימעט הסתיים עם קבלת ההודאות.

כדי מישפטן מתחיל יודע כי רק במיקרים נדירים ביותר פוסל בית-

נאשם זר (באמצע) במישפט המחחרת
פגיעה מוחית וחדר לא-מאוורר

חופשי, אין לקבלה בבית-הדין המישפטי. אר-לם רצון חופשי לא התפרש מעולם בפשוטו. שתי אסכולות התפתחו במד-שך השנים בין מישפטים. אסכולה של השופט חיים כהן גרסה כי אם ניכרים סימני-אמת בהודאה, יש לקב-לה, גם אם נמסרה בעיקבות תחבולות ולחץ של המישפטה. הנימוק לכך היה כי בית-הדין מישפט צריך להגיע לחקר האמת, ובחברה המודרנית, שבה האלי-מות והפשע מסכנים את שלום-הציבור,

אולם מאז התפתחו שיטות פסיכולר-גיות מתחכמות, שיטות של שטיפת-מוח והשפעה מעורנת, שתפסו לא פעם את מקומן של המכות והאלומות. חקירה ממושכת אל תוך הלילה, שאלות חוזרות ונשנות, לחץ נפשי נקודות רגישות לנאשם, כל אלה יכולים להביא להודאה. כמעט כל נאשם מבקש לפסול את ההודאות שמסר במישפטה. על-פי החוק, אם נמסרה ההודאה שלא מרצון

מישפט הודאה של נאשם. בשנים האחר-ונות התפרסם עמוס ברנס במילחמתו הנואשת למען פסילת ההודאה שנתן בכתיב-ידו, ברצח רחל הלר, ועד היום לא קיבל בית-הדין מישפט את דרישתו זו. ההנחה היא כי אדם המודה באשמה, כותב במו ידיו את פירטי-המעשה ועושה את שיחזור הפשע — יודע מה הוא עושה. בעבר היו הנאשמים מתלוננים כי ההודאות נסחטו מהם בכמות ואוימים.

מתר להילחם בהם גם בדרכים כאלה. האסכולה השנייה, שבה דגל השופט משה לנדוי, אמרה כי צריך לבדוק את רצונו של הנאשם כאשר מסר את ההודאה, ואין להתחשב רק בסימנים לאמיתותה. אפילו היתה זו הודאת-אמת, אם נגבתה בדרכים בלתי-חוקיות — תיפסל על-ידי בית-הדין המישפטי. השופט לנדוי חשב כי גישה זו תהיה אמצעי חינוכי למישפטה.

הטחת ראש בקיר

ה מציאות המישפטית הוכיחה, כי ניצחו המחמירים. מיספרן של ההודאות שנפסלו קטן מאוד, ומיספר הנאשמים ששלחו לחופשי בעקבות פסילות כאלה הוא קומץ, גם במיקרים קיצוניים, שבהם הוכח כי המישפטה השתמשה בעינויים ממש, כמו במיקרה של ערבי בשם אבו מירג'ם, שם היתה עדות רפואית כי פגעו באשכיו של הנחקר כדי להוציא מפיו הוכחה — אומנם נפסלה ההודאה, אך נמצאו ראיות אחרות, שהביאו להרשעתו של הנאשם.

מפעם לפעם יש שופטים אמיצים ויוצאי-דופן, המוקיעים חקירה ברור טאלית של המישפטה, וכמעשה חינוכי פוסלים הודאה ומזכים נאשם. כך עשה לפני חמש שנים השופט בנימין כהן, שהיה אז נשיא בית-הדין המישפטי המחוזי בתל-אביב, כאשר פסל הודאה ברצח של הסרסור עלי עיסא, שנאשם ברצח זונה. חקירה ממושכת של הנאשם בלילות, משיכה בשערותיו והטחת ראשו בקיר ובעיטות באשכיו היו העילות לפסילת ההודאה על-ידי השופט כהן. הוא גינה את המישפטה ושיטותיה וזיכה את הנאשם. במיקרה אחר נפסלה הודאתו של חשוד ברצח זקנה, יצחק עקביוב,